



Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Evaluatie carnaval

DATUM
23 mei 2024
Verz.: 24-05-2024

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
FHP (Frank) Konings

TELEFOONNUMMER
043 350 4464

ONZE REFERENTIE
2024.01744

E-MAILADRES
Frank.Konings@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u de evaluatie carnaval 2024 aan. Deze evaluatie is breed intern en met externe partners uitgevoerd, en laat zien dat de ingezette maatregelen op het gebied van crowdmanagement en geluid van carnavalskarren (in meer of mindere mate) positief resultaat hebben gehad. De ervaringen met het gebruik van Single Use Plastics (soft cups) waren helaas minder positief. De aanbevelingen uit deze evaluatie worden meegenomen in een plan van aanpak richting carnaval 2025.

Hoogachtend,

W.A.G. Hillenaar
Burgemeester

Raadsinformatiebrief

Evaluatie

carnaval 2024



Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	4
3. Evaluatie	5
3.1 Crowdcontrol	5
3.2 Karren en geluid	6
3.3 Plastic en afval	7
3.4 Overige zaken	9
Bijlage 1: Betrokkenen bij evaluatie	11
Bijlage 2: Carnaval in cijfers	12
Bijlage 3: Evaluatie gebruik soft cups carnaval 2024	14

1 Inleiding

De ervaringen tijdens carnaval 2023 hebben ervoor gezorgd dat er maatregelen getroffen moesten worden om carnaval naar de toekomst toe in goede banen te leiden. Dat had onder andere te maken met de grote drukte. Tijdens carnaval 2023 was het op momenten namelijk zo druk in de stad dat het treffen van aanvullende veiligheidsmaatregelen (crowd-control) voor carnaval 2024 nodig bleek.

Daarnaast bleek een aantal carnavalskarren in 2023 op diverse plaatsen geluidsoverlast te veroorzaken. Met de muziek vanuit de horeca erbij, zorgde dit op bijvoorbeeld het Vrijthof te vaak voor veel te hard geluid.

Daarnaast trad er in 2023 een Ministeriële Regeling in gebruik voor hergebruik van kunststofproducten. Die regeling verplicht tot hergebruik of inzameling en hoogwaardige recycling van plastic bekertjes, die bij raamverkoop of verkoop via buitenbarren met carnaval verplicht zijn.

Op al deze thema's is bij de voorbereiding naar carnaval 2024 ingezet. Deze voorbereidingen voor carnaval 2024 zijn in goed overleg met het bestuur van Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Maastricht & Heuvelland (KHN), carnavalsvereniging De Tempeleers en diverse Maastrichtse horecaondernemers getroffen.

In deze evaluatie blikken we terug op carnaval 2024, en doen we aanbevelingen in de voorbereiding naar carnaval 2025.

2 Samenvatting

Carnaval 2024 was drukker dan voorgaande jaren. Carnavalszondag waren er naar schatting 80.000 mensen in de binnenstad. In aanloop naar carnaval is door adviesbureau Crowdprofessionals, samen met o.a. horeca en hulpdiensten gezocht naar oplossingsrichtingen die erop waren gericht om carnaval 2024 beter beheersbaar te maken dan 2023. Dat heeft geresulteerd in diverse wijzigingen waardoor extra ruimte werd gecreëerd. Dat heeft gewerkt, al bleef het op sommige plekken in de binnenstad nog steeds erg druk.

Deze editie van carnaval was de eerste waarbij de Ministeriële Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik van toepassing was. De verplichtingen die daaruit voortvloeiden voor de horecaondernemers en de gevolgen daarvan voor carnaval 2024 zijn via een werkgroep (met deelname van KHN, afdeling Maastricht & Heuvelland, afvaardiging van de Tempeleers,

enkele horecaondernemers en de gemeente) in kaart gebracht en er is een aanpak vastgesteld om tot een gezamenlijke oplossing te komen voor het gebruik, de inzameling en de verwerking van de plastic bekertjes. Deze aanpak heeft zeker niet het gewenste resultaat gehad, al was de hoeveelheid plastic in het afval minder dan voorgaande jaren.

Daarnaast was er voor carnaval 2024 een regeling opgesteld voor het reguleren van carnavalskarren. Carnavalskarren maken deel uit van de carnavalstraditie in Maastricht en dragen bij aan de sfeer tijdens carnaval. Maar ze leggen ook beslag op een deel van de openbare ruimte, die schaars is en zeker met carnaval voor verschillende doeleinden gebruikt wordt. En de carnavalskarren produceren soms overmatig muziekgeluid. De ervaringen met deze regeling waren voorzichtig positief.



3 Evaluatie

3.1 Crowdcontrol

Vorbereiding

Uit de evaluatie van carnaval 2023 door direct betrokken disciplines (politie, hulpdiensten, aov'ers, handhaving, vergunningverlening) en andere partners kwam naar voren dat – ondanks alle destijds getroffen maatregelen – het op meerdere locaties en momenten dusdanig druk is geweest dat het nemen van aanvullende, wellicht meer drastische maatregelen noodzakelijk leek. Om nader onderzoek daarnaar te verrichten is in de aanloop naar carnaval 2024 opdracht verleend aan adviesbureau Crowdprofessionals, om mede op basis van de (veiligheids)analyse carnaval 2023 een voorstel te doen/scenario's uit te werken die erop waren gericht om carnaval 2024 beter beheersbaar te maken.

De resultaten daarvan zijn gedeeld met de diverse stakeholders (Tempeleers, KHN, horeca, hulpdiensten) en daarbij zijn deze uitgenodigd om samen met de gemeente na te denken over wijzigingen in de opstelling van barren, trussconstructies, etc. die ervoor kunnen zorgen dat er meer ruimte beschikbaar komt voor de carnavalsvierders waardoor er minder snel sprake zal zijn van overcrowding.

Dat heeft ertoe geleid dat er in een aantal sessies samen met deze partners plannen zijn opgesteld om meer ruimte te creëren op pleinen en in straten t.b.v. doorstroming en vluchtroutes/calamiteitenaanpak. Zo zijn op het Vrijthof bv. de buitenbarren naar achteren geplaatst, en op het Onze Lieve Vrouweplein zijn de toiletten en foodtrucks verplaatst om meer ruimte te creëren.

Ervaringen tijdens carnaval

Carnaval 2024 was nog drukker dan voorgaande jaren. Op carnavalszondag waren er naar schatting 80.000 mensen in de binnenstad. De maatregelen om de drukte te reguleren hebben in zijn algemeenheid goed gewerkt, al zijn er nog steeds een aantal plekken waar er sprake is van overcrowding. Met name het St. Amorsplein, de Koestraat en Vrijthof Oost zijn plekken die erg druk zijn.

De maatregelen die zijn getroffen hebben volgens de ondernemers op zowel het Vrijthof als het OLV-plein goed gewerkt, al noemen enkele ondernemers de afstand tussen horeca en bierwagens, met name op de wat minder drukke momenten, erg groot. Met het oog op de regulering van drukte zijn met carnaval live-optredens buiten niet toegestaan. Dat wordt door de horeca negatiever beoordeeld. Men stelt breed dat er maatwerk mogelijk zou moeten zijn. Wellicht kunnen buitenoptredens juist gebruikt worden als middel tbv crowd control. Een paar ondernemers willen toe naar een stadsbrede programmering om de massa in beweging te krijgen.

Qua 'evenementen' constateert de politie dat het evenement bij de Poshoorn op zaterdag en de Stumpkeszitting op maandag fors zijn gegroeid, en adviseert daarom nadere afspraken met de organisatoren. Voor nieuwe locaties met buitenbar en trussconstructies moet goed op de doorstroom van hulpdiensten worden gelet.





Aanbevelingen

- Bevorder dat er nog meer grip ontstaat op de maximale aantallen bezoekers die gelijktijdig in gebieden verblijven door diverse maatregelen te onderzoeken en waar nodig in te zetten;
- Kijk naar maatwerk in live-optredens;
- Heroverweeg de wijze van inzet van Led-schermen en hun positie en aansturing en verken op basis van deze wensen de oplossing voor komend jaar;
- Start ruim op tijd met de vorming van een integraal veiligheidsplan waarin rollen, taken en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen in het proces zijn uitgewerkt.

3.2 Karren en geluid

Vorbereiding

Tijdens carnaval 2023 bleek een aantal carnavalskarren op diverse plaatsen geluidsoverlast te veroorzaken. Met de muziek vanuit de horeca erbij, zorgde dit op bijvoorbeeld het Vrijthof te vaak voor veel te hard geluid. In de aanloop naar carnaval 2024 is dan ook bekeken hoe dit gereguleerd kon worden. Daarvoor is er een meldingsplicht in het leven geroepen voor grote carnavalskarren tussen 4 en 15 vierkante meter en zijn locaties aangewezen waar zij terecht kunnen. Ook is er een geluidswaarde voorgeschreven van 85 dB(A) en 97 dB(C). Eigenaren van karren konden daarbij twee voorkeurlocaties aangeven die zoveel mogelijk werd geprobeerd te volgen, maar waarbij het voorkomen van drukte en geluidsoverlast de inzet was. Daarnaast kregen eigenaren van karren een aantal regels mee, die vooral zien op veiligheid en geluid.

Op de vrijdag voor carnaval heeft de plaatsing van 1 van de karren op de Markt nog voor enige ophef gezorgd, waarna deze in overleg met de eigenaar van de kar verplaatst is naar het Richie Backfireplein.

Mede omdat er vorig jaar veel klachten waren over geluidsoverlast tijdens carnaval, is in de voorbereiding naar carnaval de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg gevraagd om het geluid tijdens carnaval te monitoren. Met de horecaondernemers aan het Vrijthof is gekeken naar een alternatief geluidsplan, dat erop was gericht het geluid meer op de bezoekers te richten waardoor er minder geluidsuitstraling naar buiten toe plaats zou vinden (en daardoor minder geluidsoverlast). Dat plan heeft echter dit jaar geen doorgang kunnen vinden omdat de voorbereiding vanuit de gemeente en de RUD te veel tijd vergde. Toen deze was afgerond, was het systeem niet meer beschikbaar.

Ervaringen tijdens carnaval

De horeca is in zijn algemeenheid zeer tevreden over de regels mbt de karren. Diverse ondernemers zeggen dat er minder karren waren, en dat er zeker minder (geluids)hinder was van karren. Alleen op de Markt was er volgens een ondernemer overlast van te harde muziek. De kar op het Richie Backfireplein zorgde voor verdeelde reacties.

Uit de evaluatie onder de 'karetrekkers' bleek dat zij de eigen plek voor ravekarren positief vonden, maar dat er ook nog steeds karren waren met veel te hard geluid. Een karettrekker zegt dat hij sinds jaren weer eens lol heeft gehad op het Vrijthof en daar buitencarnaval heeft gevierd met karren die zich aan de regels hielden.

De regeling voor karren moet zeker nog worden doorontwikkeld. De nadruk zou daarbij wellicht eerder moeten liggen bij de veiligheid van karren en de geluidsproductie daarvan (en niet zozeer de afmetingen daarvan). De brandweer ziet volgend jaar voor zichzelf een explicietere rol weggelegd in het keuren van karren.

De communicatie rondom karren was laat en niet compleet, waardoor er veel verwarring was bij karetrekkers over wat er nu wel en niet mocht. Zo is het algemene verbod voor karren in een groot gedeelte van de binnenstad ondergesneeuwd bij de rest van de communicatie. Dit leverde weer handhaafproblemen op.

De RUD heeft tijdens carnaval (van vrijdag tot woensdag) geluidsmetingen verricht op twee plekken op het Vrijthof en op één locatie op het OLV-plein. Gebleken is dat het vastgestelde geluidsniveau van 85 (db)A en 100 (db)C telkens is overschreden. Ook bleef de muziek langer aan dan was afgesproken, soms zelf twee tot drie uur langer. Ook bouwt het volume naarmate het later werd juist op ipv af, met name op het Vrijthof. Uit de omgeving van het Vrijthof zijn ook diverse geluidsklachten gekomen.

Aanbevelingen

- Ontwikkel de regeling rondom karren (samen met de doelgroep) door en kijk daarbij vooral naar geluid en veiligheid;
- Draag zorg voor betere en eerdere communicatie over de regeling rondom karren;
- Heb aandacht voor de handhaving van karren die zich niet aan de regels houden, het handhavingskader moet onderdeel zijn van het veiligheidsplan;
- Evalueer de monitoringsresultaten van het geluid met de organisaties van de diverse activiteiten tijdens Carnaval 2024. Tijdens die evaluatie kunnen dusdanige afspraken worden gemaakt dat vergunde geluidsniveaus tijdens het Carnaval 2025 zo goed mogelijk worden gerespecteerd en het muziekgeluid stopt op de aangegeven tijdstippen uit de vergunningen/ontheffingen;
- Maak vroegtijdig werkafspraken met de RUD ZL over advisering ten aanzien van de geluidsaspecten even als de geluidsmonitoring tijdens carnaval

3.3 Plastic en afval

Vorbereiding

Vanwege de landelijke regels rondom wegwerpplastic hebben KHN, de Tempeleers, de gemeente en horecaondernemers in de aanloop naar carnaval 2024 een convenant getekend over hoe daar tijdens carnaval 2024 mee om wordt gegaan. Er werd gebruik gemaakt van de recyclebare softcup/ wegwerpbeker en er werd per beker € 0,50 gerekend. Bij teruggave van een beker hoefde niet opnieuw € 0,50 in rekening gebracht te worden. De gemeente faciliteerde door verspreiding van posters met uitleg over het bekersisteem en afspraken te maken met een afvalverwerker. Een deel van die kosten worden bij de horecaondernemers in rekening gebracht.

De inzameling van plastic bekens vond tijdens carnaval plaats via een inzamelronde, waarbij gespreid over het stadscentrum 9 halteplaatsen werden aangedaan. Op die plekken konden de horecaondernemers de plastic bekens in vooraf verstrekte plastic zakken aanleveren. Hiervoor is gekozen om zoveel mogelijk schoon en dus recyclebaar plastic in te zamelen. Daarnaast werd op drie locaties (Oeverwal, Vrijthof en OLV-wal) een brengvoorziening met afsluitbare zeecontainers beschikbaar gesteld.

Ervaringen tijdens carnaval

De meningen lopen ver uiteen. Waar de ondernemers het over eens zijn, is dat de aandacht voor het probleem voor begrip heeft gezorgd bij carnavalsvierders. Veel mensen brachten hun beker terug. Toch kon de communicatie wat veel ondernemers betreft beter en ook eerder. Ondernemers constateerden minder plastic afval op straat. Doordat niet elke ondernemer zich aan de afspraken hield, ontstond er wel 'ruis' en het 50-cent systeem kan op weinig steun rekenen. Voor de toekomst geeft het gros van de respondenten aan de softcups te willen behouden, maar wel te willen kijken naar een beter systeem voor inzameling en ook meer faciliteiten om bekens te kunnen weggooien. Een soort spaarmunt om de eerste beker te verkrijgen wordt genoemd als idee ipv de 50 cent. Enkele ondernemers geven de voorkeur aan hardcups of ecocups.

De ophaalrondes en containers worden als extra service gezien, maar het functioneerde niet overal als gehoopt: de zakken met plastic bekertjes stonden voor een groot gedeelte niet op de daarvoor aangewezen plekken. De match tussen ophaaltijd/aanbod was niet optimaal. Wellicht had dat te maken met de late communicatie op dat punt. Er zijn uiteindelijk dan ook maar weinig zakken met plastic in de daarvoor bedoelde containers beland. Stadsbeheer heeft de containers op de 3 locaties gecheckt. Op maandag bevatten de zeecontainers op het Vrijthof en bij het Stadspark slechts 5-20 zakken. De container op de Oeverwal was niet te openen aangezien de hekken er te dicht tegenaan stonden.

Veel ondernemers klagen over de hoeveelheid glas op straat, meer dan andere jaren. Er lag vooral op maandag erg veel troep in de stad. Dat was minder plastic dan voorgaande jaren, maar wel veel glas en blik. Ten aanzien van blik wordt ook gewezen op de vele plekken waar (al dan niet toegestaan) blik werd verkocht. Uiteindelijk is een groter tonnage aan afval opgehaald dan in 2023. Een gedeelte daarvan was ook bedrijfsafval buiten dat uiteindelijk door de gemeente is opgehaald omdat de eigenlijke ophaaldienst (Prezero) die dag niet werkte. Uiteindelijk is er maar 520 kg schoon plastic naar de verwerker gegaan. Dit is ter plekke alsnog afgekeurd vanwege de opdruk op de bekertjes.

Er was in de ochtend op aswoensdag (05:30 uur-09:30 uur) veel verkeer op straat waardoor de ophaaldienst niet door kon rijden. Het verzoek is om volgend jaar minimaal twee boa's mee te laten gaan. De frituurwagens op het Vrijthof, de Markt en het OLV-Plein ruimen

's nachts op en de wagens blijven staan, waardoor het kernwinkelgebied op woensdagmorgen niet volledig (of te laat) schoon kan worden gemaakt. Voorgesteld wordt de frituurwagens 's nachts te laten vertrekken of uiterlijk op woensdagmorgen op 10 uur.

Qua communicatie zouden er sprake van een mismatch in de beeldvorming. De horeca is aanzet als het gaat om het plastic. Niet de gemeente. Afhankelijk van de keuze voor de soort plastic volgend jaar moet daar meer op worden ingezet.

Als gevolg van de ingediende motie 'introductie hardplastic statiegeldbekertjes evenementen per 1 juli 2024' is een verdiepende evaluatie op het thema single use plastics uitgevoerd (deze is als bijlage bijgevoegd). De conclusie daarvan is dat het systeem met soft cups tijdens carnaval 2024 niet gewerkt heeft en dat een herhaling daarvan niet gewenst is.

Met de klankbordgroep horeca is besloten dat er in 2025:

1. Een werkgroep van gemeente en horeca Maastricht wordt gevormd;
2. Voor carnaval 2025 een uniform systeem met hard cups wordt voorbereid;
3. Waarbij aandacht gevraagd wordt voor:
 - Tijdige standpuntbepaling/besluitvorming
 - Duidelijke en tijdige communicatie over het nieuwe systeem
 - Voldoende draagvlak bij de horecaondernemers
 - Een duidelijke rol- en taakverdeling tussen gemeente en horeca, alsmede eventueel andere betrokken partijen.



Aanbevelingen

- Komend jaar wordt er gezamenlijk met betrokken partijen een uniform systeem met hard cups voorbereid;
- Er moet duidelijk worden gestuurd op de verkoop van met name blikjes vanuit diverse zaken/plekken waar dat niet is toegestaan;
- Wijs ondernemers strikter op het verbod op alcoholverkoop aan minderjarigen en maak daar een handelingskader voor;
- Op Aswoensdag moeten er handhavers mee met de ophaalronde, omdat er door het vele andere verkeer niet (tijdig) kan worden opgehaald;
- De frituurwagens moeten eerder weg van hun plek zodat de stad kan worden opgeruimd;
- Maak afspraken met de ondernemers over het schoonspuiten van hun zaak (voordat de reiniging komt) en over het buiten plaatsen van bedrijfsafval.

3.4 Overige zaken

Vorbereiding

In de aanloop naar carnaval toe zijn, buiten de hierboven beschreven thema's, op diverse andere thema's voorbereidingen gepleegd. Enerzijds op thema's waar op elke carnaval wordt ingezet, zoals de meer operationele taken rondom carnaval (plaatsing toiletten, inzet personeel, inhuur beveiliging, verkeersregelaars, etc), maar dit jaar zijn er op diverse punten extra inspanningen gepleegd. Een daarvan was het opstellen van een handhavingskader. Om een goed en veilig verloop van carnaval te waarborgen is wet- en regelgeving van toepassing. Uiteraard hoort ook het toezicht op de naleving van die regels bij de gemeentelijke taken. Om deze taak zo goed mogelijk uit te kunnen voeren is er niet alleen gekeken naar de handhavingscapaciteit, maar is er in de aanloop naar carnaval toe ook een handhavingskader opgesteld. Daarnaast was er de gehele carnaval juridische expertise beschikbaar om eventuele handhavingsbesluiten op te stellen.

Verder is de bemensing van het crisismanagementteam (CMT) afgelopen carnaval uitgebreid. Niet alleen politie en AOV, maar ook brandweer, GHOR, handhaving, beveiliging en een crowdmanager maakten deel uit van dit uitgebreidere CMT op carnavalsvrijdag en -zondag. Hierdoor was het mogelijk nog sneller te reageren op

eventuele voorvallen, en stonden de verschillende hulpdiensten beter met elkaar in contact.

Ervaringen tijdens carnaval

In de dagen voor carnaval worden er elk jaar een aantal veiligheidsrondes gelopen, waarbij o.a. wordt gekeken naar de brandveiligheid van de horeca, of de buitenbarren en trussconstructies zijn geplaatst conform vergunning etc. Ook dit jaar zijn die veiligheidsrondes geweest. Deze veiligheidsrondes gingen in principe goed, al is de groep van ambtenaren te groot. Voor volgend jaar moet er gekeken worden of dit beter kan worden gestroomlijnd.

Het handhavingskader en de afspraken die daarover zijn gemaakt werkten in principe goed. Ook de vooraf opgestelde standaardbrieven waren goed te gebruiken en deze zullen volgend jaar of bij andere grote festiviteiten/evenementen wederom worden gebruikt. Alhoewel er bij de voorbereiding duidelijke afspraken waren gemaakt rondom handhaving, is daar niet in alle gevallen adequaat mee omgegaan. Dat heeft mede te maken met de beschikbare handhavingscapaciteit en de prioritering die op enig moment werd gemaakt; in de enorme drukte van carnaval is het niet altijd mogelijk om overal tegen op te treden. Voor volgend jaar moeten hier dus nog explicietere afspraken over worden gemaakt.

Wat opviel was het middelengebruik door minderjarigen. Er werden bij de medische hulpposten veel mensen met een alcohol- of drugsintoxicatie gebracht. Dat vraagt volgend jaar voor meer aandacht in de preventieve sfeer.

In de optocht werd op sommige karren vuur gebruikt. Dat is niet veilig. Met de Tempeleers is afgesproken dat dit duidelijker in het optochtreglement moet worden opgenomen en dat mensen hierop moeten worden aangesproken in het geval dit toch gebeurt. Overigens werd er ook enkele malen vuurwerk afgestoken door carnavalsvierders (bv. op het Vrijthof).

Het CMT functioneerde in de uitgebreidere versie goed. Het CMT was dit jaar al uitgebreid naar de vrijdag maar we zien dat gelet op de aard en omvang van de activiteiten van vrijdag tot en met dinsdag noodzakelijk lijkt. Daarbij moet ook goed gekeken naar de voorzieningen die aanwezig zijn in het CMT.



De toiletvoorzieningen waren deze carnaval alleen op zondag, maandag en dinsdag geopend. Vanwege de drukte zijn de toiletten op het Vrijthof ook op vrijdag opengesteld. Dat moet volgend jaar ruimer, omdat we zien dat er alle dagen behoefte is aan toiletgebruik, en de toiletvoorzieningen bij de horeca alleen niet voldoende zijn, ook omdat er steeds meer horecazaken gesloten zijn met carnaval. Dat werkt wildplassen in de hand. De toiletten moeten in de toekomst alle carnavalsdagen en de vrijdag en zaterdag daaraan voorafgaand geopend zijn, en moeten er meer toiletten komen die ook -idealiter- aangesloten zijn op het riool.

Er was ook dit jaar sprake van de aanwezigheid van taxi's buiten de regio en zonder vergunning. Dit leidde meer dan eens tot opstootjes tussen taxichauffeurs en onveilige verkeerssituaties. Maastricht kent geen vergunregime voor de taxibranche. In 2022 heeft nog onderzoek plaatsgevonden naar de noodzaak/haalbaarheid van dergelijk taxibeleid. Dat bleek niet het geval ook omdat de taxibranche als zodanig in Maastricht niet georganiseerd is. Voor carnaval 2025 zal nagegaan moeten worden of er andere praktische maatregelen mogelijk zijn om de beheersbaarheid van het taxiverkeer te verbeteren. Tevens vraagt het borgen van de doorstroom van verkeer en de naleving van de verkeersmaatregelen door middel van de professionele inzet van verkeersregelaars extra aandacht.

Volgend jaar moet er nog eerder worden begonnen met de organisatie van carnaval. Daarbij moeten alle betrokken disciplines en stakeholders worden betrokken. Eind Q3/begin Q4 2024 moet het beleid/regelkader al gereed zijn, dan kan tijdig daarover worden gecommuniceerd. In dat geval kunnen ondernemers ook nog alles huren, en kunnen we meer dan dit jaar in gezamenlijkheid kijken naar de maakbaarheid van diverse zaken, en de communicatie rondom carnaval.

Aanbevelingen

- Stel een projectleider aan voor carnaval;
- Start eerder met de organisatie van carnaval en betrek daarbij alle disciplines en stakeholders;
- Kijk goed naar de taken en verantwoordelijkheden van alle partners;
- Laat ook de opslagvoorzieningen intekenen op de vergunningaanvragen;
- Het aantal personen dat meegaat met de veiligheidsrondes moet omlaag;
- Verruim het CMT naar 5 dagen en richt het professioneel en robuust in;
- Laat ook Stadsbeheer aansluiten bij de organisatie;
- Heb meer (preventieve) aandacht voor middelengebruik door minderjarigen;
- Optimaliseer de toiletvoorzieningen;
- Neem zo veel als mogelijk in overleg met de taxibranche praktische maatregelen voor een beter beheersbaarheid van het taxiverkeer;
- Besteed extra aandacht aan het borgen van de doorstroom van verkeer/naleving verkeersmaatregelen door middel van de professionele inzet van verkeersregelaars.

Bijlage 1: Betrokkenen bij evaluatie

De volgende partijen hebben een bijdrage geleverd aan deze evaluatie:

Extern

- Horeca (enquête uitgezet, 12 reacties)
- Karetrekkers (enquête uitgezet, 5 reacties)
- Politie
- Regionale Uitvoerings Dienst (RUD)
- Crowdprofessionals
- GHOR
- Mosae Secure
- Bosec Medical
- Taxicentrale Maastricht
- Tempeleers Mestreech

Intern

- Veiligheid en Leefbaarheid
- Communicatie
- Stadsbeheer

Bijlage 2: Carnaval in cijfers

Vergunning	aantal
Evenementenvergunningen	33
Ontheffingen raamverkoop	8
Meldingen karren	6

Handhavers in dienst	aantal
Vrijdag	7 (max)
Zaterdag	6 (max)
Zondag	9 (max)
Maandag	9 (max)
Dinsdag	9 (max)

Meldingen tijdens carnaval

WIJK	REDEN MELDING	AANTAL	LOCATIE MELDER
1 Wyck / Cerámique	Geluidsoverlast	2	Cörversplein
2 Wyck / Cerámique	Geluidsoverlast / Complex	1	Griend
3 Wyck / Cerámique	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Oeverwal
4 Jekerkwartier	Geluidsoverlast / Kaasbar	3	Koestraat
5 Sint Maartenspoort	Geluidsoverlast / Techno kar	2	Matthias Wijnandsstraat
6 Sint Maartenspoort	Geluidsoverlast / Carnacore	1	Tischbeinstraat
7 Amby	Geluidsoverlast / Straatfeest	1	Ambyerstraat Noord
8 Scharn	Geluidsoverlast / Raveparty	1	Ambyerstraat Zuid
9 Wyckerpoort	Geluidsoverlast / Techno feest	2	President Rooseveltlaan
10 Wyckerpoort	Geluidsoverlast / Techno feest	1	Old Hickoryplein
11 Wyckerpoort	Geluidsoverlast / Techno feest	1	Groene loper
12 Villapark	Geluidsoverlast	1	Maasboulevard
13 Statenkwartier	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Frontensingel
14 Kommelkwartier	Geluidsoverlast / Techno	1	Patersbaan
15 Boschstraatkwartier	Geluidsoverlast / Techno	3	Maaspromenade
16 Boschstraatkwartier	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Maastrichter Pastoorstr.
17 Boschstraatkwartier	Geluidsoverlast / Techno kar	11	Richie Bakfireplein
18 Boschpoort	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Meutestraat
19 Boschpoort	Geluidsoverlast / Techno kar	2	Weidmanstraat
20 Boschpoort	Geluidsoverlast / Techno kar	2	Pastoor Moormanstraat
21 Itteren	Geluidsoverlast / Tanbenakel	1	Brigidastraat
22 Frontenkwartier	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Statensingel
23 Malberg	Geluidsoverlast	1	Schildruwe
24 Brusselsepoort	Geluidsoverlast / harddrugs	1	Weustenraadstraat
25 Binnenstad	Wildplassen	1	Morenstraat
26 Binnenstad	Geluidsoverlast / Techno kar	1	Markt
27 Binnenstad	Geluidsoverlast / Techno kar	3	Wilhelminabrug
28 Binnenstad	Geluidsoverlast / Bon Fame	1	Het Bat
29 Binnenstad	Geluidsoverlast	4	Vrijthof
30 Binnenstad	Doorgang geblokkeerd	1	Sporenstraat

Strafrechtelijke sancties (PV)	aantal
Verkeer	42
Wildplassen	9
Bedelen	1
Openbare dronkenschap	2
Niet voldoen aan wet-ID	1
Geluidhinder	2

Bestuursrechtelijke sancties (waarschuwing/dwangsom/bestuursdwang)	aantal
Donderdag	42
Vrijdag	6
Zaterdag	7
Zondag	7
Maandag	2
Dinsdag	0

Bijlage 3: Evaluatie gebruik soft cups carnaval 2024



Gemeente Maastricht

Inleiding

Carnaval 2024 is op belangrijke onderwerpen - crowd-control, geluid, carnavalskarren - geëvalueerd. De collegememo m.b.t. de integrale evaluatie komt zeer binnenkort in de collegevergadering aan de orde. Onderdeel van die evaluatie is ook het thema 'plastic bekens'. In deze memo wordt dit thema, vooruitlopend op de integrale memo, verdiepend aan de orde gesteld. De gemeente Maastricht hecht veel belang aan duurzaamheidsprincipes. Mede vanuit dat belang is er behoefte aan een nadere uitwerking of verdieping van de integrale evaluatie met betrekking tot de plastic bekens.

Deze memo schetst de voorgeschiedenis, de wettelijke en beleidsmatige kaders en geeft vanuit de evaluatie carnaval 2024 aan de hand van conclusies en aanbevelingen een vooruitblik voor carnaval 2025. Voor andere evenementen in Maastricht (en daarmee de totale scope van het gebruik van plastic wegwerpbekens bij evenementen) wordt een afzonderlijk spoor belopen, waarbij ook de ervaringen binnen referentiegemeenten worden betrokken.

Wat voorafging

Een motie

Op 28 februari 2023 is door SP, MOED, GroenLinks en PvdD een motie ingediend met als onderwerp 'Introductie hardplastic statiegeldbekens evenementen per 1 januari 2024'.

In de motie werd het college het volgende opgedragen:

- 1. per 1 juli 2023 een verbod op het gebruik van plastic wegwerpbekens bij evenementen in de gemeente Maastricht op te nemen in de daartoe bestemde lokale regelgeving;*
- 2. ruim vóór 1 juli 2023 met ondernemers en organisatoren van evenementen binnen de gemeente Maastricht tot concrete afspraken te komen over het verdwijnen van plastic wegwerpbekens bij evenementen en deze te vervangen door een systeem van hardplastic statiegeldbekens, en de verdeling van de daarmee gepaard gaande kosten en baten;*
- 3. hierbij de expertise en ervaringen van andere evenementen, zoals die in het voorgaande genoemde, en externe partijen als leidraad te nemen;*
- 4. vóór 1 januari 2024 tot een stadsbreed evenementenbeleid te komen voor de periode 2024 – 2030 op basis waarvan alle evenementen binnen de gemeente Maastricht verplicht circulair en duurzaam georganiseerd moeten worden.*

Er is in reactie op de toenmalige motie een raadsinformatiebrief d.d. 19 april 2023 toegestuurd waarin de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn geschetst ten aanzien het opnemen van een verbod op het gebruik van plastic wegwerpbekens bij evenementen in de lokale regelgeving¹.

Een ministeriële Regeling

Op 1 juli 2023 is vervolgens de Ministeriële Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik (hierna verder de Regeling) in werking getreden. De verantwoordelijkheid voor de naleving van de Regeling is volledig bij de ondernemers/organisatoren neergelegd. Voor carnaval 2024 betekende dit dus dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering/naleving van de Regeling bij de horeca-ondernemers rustte.

Hoewel de gemeente hierin dus geen taak heeft, zijn in de voorbereiding op carnaval 2024 tussen de gemeente, KHN, afdeling Maastricht en Heuvelland (hierna verder KHN) en de Tempeleers gesprekken gevoerd over de wijze waarop de Regeling uitgevoerd zou kunnen worden.

Diverse overleggrema

Er is een werkgroep SUP's Carnaval 2024 in het leven geroepen, waarbinnen overleg gevoerd is over systeemkeuze, gemeentelijke facilitering en uitvoeringsmaatregelen bij het gebruik van plastic bekens. In de werkgroep waren gemeente (ambtelijk), KHN en de Maastrichtse horeca en de Tempeleers vertegenwoordigd.

Daarnaast heeft een klankbordgroep carnaval 2024 frequent vergaderd over carnaval-gerelateerde zaken, w.o. het gebruik van soft cups. In die klankbordgroep hadden de gemeente (ambtelijk en



DATUM
14 mei 2024

bestuurlijk), KHN en een afvaardiging van cv de Tempeleers zitting. De klankbordgroep carnaval heeft samen met de Klankbordgroep horeca op 7 mei jl. aan de hand van deze memo overlegd. De conclusies van dat gesprek zijn hierna onder de kop "Overall conclusie" weergegeven.

Een convenant

De horeca van Maastricht heeft om haar moverende redenen – voornamelijk financieel, organisatorisch en ruimtelijk-technisch van aard - gekozen voor soft cups tijdens carnaval 2024, die slechts eenmalig te gebruiken zijn. Onder bepaalde condities staat de Regeling die keuze toe. De keuze voor het gebruik van soft cups tijdens carnaval 2024 is vastgelegd in een convenant dat door de gemeente, KHN, de Tempeleers en een veertigtal ondernemers ondertekend is. Ondertekening kan niet verplicht gesteld worden. Dat geldt evenmin voor deelname aan het systeem van inzameling en verwerking zoals vermeld in het convenant.

Hierna volgt een letterlijk citaat van het afsprakenkader uit het convenant:

"Bekers zullen worden verzameld in speciale plastic zakken achter de bar. De gemeente Maastricht zorgt voor (zee)containers op enkele plaatsen in de stad waar deze plastic zakken kunnen worden afgeleverd. Daarnaast wordt elke ochtend van zaterdag 10 februari tot en met woensdag 14 februari 2024 een inzamelronde gehouden waarop de afvalbekers aan de inzamelaar kunnen worden aangeboden. De gemeente zorgt via een afvalinzamelaar verder voor de logistieke afhandeling en de recycling/verwerking van de plastic bekens. Monitoring vindt plaats op hoeveel plastic er zuiver gerecycled is.

Voor de consument:

Voor de eerste beker wordt een eenmalige milieutoeslag van € 0,50 betaald (het is dus geen statiegeld). Lever jij bij het bestellen van je volgende drankje de beker weer in bij de bar, dan betaal je niet nogmaals een milieutoeslag. Lever jij je beker weer in bij de bar, dan zorgen wij ervoor dat de beker wordt gerecycled om er weer een nieuwe beker van te maken. Alle verschillende maten kunnen worden ingewisseld, het gaat immers om "een beker".

Na grondig beraad heeft de horeca gekozen voor deze oplossing. We tonen ons gastvrij door dit initiatief milieuvriendelijk en aantrekkelijk te maken. Bovendien maken we het voor de bezoekers op deze manier zo laagdrempelig mogelijk.

Er komen aparte inlever en verzamel units op de pleinen voor alleen plastic bekens. Samen lokaal onderweg naar een duurzaam open evenement. Daarnaast werken we zoals altijd zoveel mogelijk met andere duurzame materialen en een gescheiden afvalstroom.

Over de verkoop van wegwerpbekens en -bakjes moet wettelijk een 'plastic toeslag' worden gerekend (milieutoeslag). De overheid heeft hier richtprijzen voor opgesteld. Van die milieutoeslag wordt een bedrag van 1.111 verkochte bekens - zijnde € 555,50 - aan de gemeente afgedragen voor het afdekken van een gedeelte van de inzamel-, transport en verwerkingskosten voor de plastic bekens, die de afvalinzamelaar in rekening zal brengen. De rest van de milieutoeslag houdt de ondernemer zelf om de eigen kosten mee af te dekken waaronder de btw-afdracht." (einde citaat).

Inzameling onder gemeentelijke regie

Feit is dat de horecaondernemers op grond van de Regeling zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving ervan. Hier ligt geen enkele taak of verantwoordelijkheid voor de gemeente. Echter hebben het open karakter van carnaval, het gegeven dat carnaval zich voornamelijk buiten afspeelt, het organiseren van carnaval niet in handen van één overkoepelende organisatie is, maar in diverse deelvergunningen uiteenvalt, en de horeca het niet op tijd in eigen beheer geregeld kreeg ertoe geleid dat uiteindelijk de gemeente de regie in handen heeft genomen over de inzameling en verwerking van de soft cups.



DATUM
14 mei 2024

Stadsbeheer heeft inzamelrondes met tijdschema ingepland van zaterdag tot en met woensdag. Omdat deze inzamelrondes beperkt moesten blijven tot de ochtenden en de opslagcapaciteit in een aantal horecazaken beperkt is, zijn daarnaast op drie locaties in de stad (Vrijthof, Oeverwal en Stadswal) vijf dagen - vrijdag tot en met dinsdag - zeecontainers via een afvalverwerker gehuurd. Tevens zijn er zo'n 8.000 plastic zakken beschikbaar gesteld om de inzameling van de plastic bekertjes mogelijk te maken. Inkoop van de plastic bekertjes hebben de horecaondernemers wel in eigen beheer gedaan.

Communicatie

De keuze voor een bepaald systeem, i.c. gebruik van soft cups, waaraan inzamel- en verwerkingsverplichtingen verbonden zijn, is ermee gebaat dat zoveel mogelijk Maastrichtse horecaondernemers hierop aangehaakt worden. Voorafgaand aan carnaval zijn er diverse communicatietrajecten in gang gezet om het systeem van de plastic wegwerpbekertjes zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen van de horeca in Maastricht en daarmee draagvlak voor en deelname aan het systeem te vergroten. Zowel de gemeente als KHN hebben hieraan hun bijdrage geleverd, variërend van internetpublicaties tot informatiebrieven aan de ondernemers tot de één-op-één-benadering voor de ondertekening van het convenant.

Wettelijk -/beleidskader

Hiervoor is de Regeling al genoemd. Deze geldt sinds 1 juli 2023. De Regeling legt bij het gebruik van kunststofproducten het primaat bij hergebruik. Onder voorwaarden is eenmalig gebruik van plastic bekertjes toegestaan. Die voorwaarden zijn dat de plastic wegwerpbekertjes worden ingezameld, dat het ingezamelde plastic in 2024 minimaal 75 gewichtsprocent moet bedragen, er een extra bedrag in rekening gebracht moet worden voor wegwerpplastic, het ingezamelde plastic hoogwaardig wordt gerecycled, het systeem vooraf bij de minister van Infrastructuur & Waterstaat gemeld moet worden en verstrekings- en verwerkingsgegevens geregistreerd worden. De horecaondernemers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Regeling en dus ook verplicht tot naleving van de voorwaarden bij het gebruik van wegwerpbekertjes.

De gemeente schrijft sinds 2015 om veiligheidsredenen in geval van buitenverkoop van drank het gebruik van plastic bekertjes voor. Horeca-inrichtingen met vergunning voor een buitenbar of raamverkoop mogen dus consumpties niet in glazen, maar alleen in plastic bekertjes verstrekken.

Stadsbeheer organiseert tijdens carnaval in de ochtend veeg rondes om het zwerfvuil van de dag ervoor uit de straten te verwijderen. Hoewel het bedrijfsafval betreft, is het horecaondernemers toegestaan om het afval dat tijdens carnaval in de inrichting achtergelaten is, naar buiten te vegen waarna SB dit tijdens de veeg rondes inzamelt.

Carnaval 2024

Terugkijkend op de wijze waarop het systeem van soft cups tijdens carnaval 2024 gefunctioneerd heeft, zijn er de harde feiten en gegevens enerzijds en de beleving of indrukken hoe een en ander al dan niet gewerkt heeft anderzijds. Ook de kosten van afvalinzameling tijdens carnaval kunnen als harde gegevens beschouwd worden en zijn hierna afzonderlijk vermeld. Vooraf is een inschatting gemaakt van de extra kosten i.v.m. de inzameling en verwerking van de plastic bekertjes (worst case - scenario) voor een bedrag van ca. € 57.000.

De feiten

Aantal verleende vergunningen voor buitenbarren en raamverkoop:	57*
Aantal ondertekenaars van het convenant:	44
Aantal geplaatste containers schoon plastic:	15
Aantal geplaatste containers vervuild plastic:	15
Aantal inzamelrondes met twee inzamelvoertuigen:	5



DATUM
14 mei 2024

Aantal aan ondernemers verstrekte plastic zakken:	8.000
Aantal geretourneerde plastic zakken	100
Hoeveelheid totaal ingezameld afval:	90 ton
Hoeveelheid ingezamelde plastic bekere:	Onbekend
Hoeveelheid als restafval aangeleverde plastic bekere:	Volledig
Hoeveelheid voor recycling aangeleverde plastic bekere:	520 kg**
Hoeveelheid gerecyclede plastic bekere:	0 kg**

Uit verslaglegging/foto's blijkt dat er behoorlijk veel plastic zakken met bekere niet, zoals vooraf gecommuniceerd, bij de vuilniswagen zijn aangeboden, maar her en der op straat zijn gedeponeerd. De medewerkers van SB hebben daarbij zelf de keuze moeten maken tussen hetgeen als schoon en als vervuild plastic afval aangemerkt moet worden.

*Naast horecazaken met vergunde buitenbarren heeft ook een aantal ondernemers aan het inzamelsysteem meegedaan, die geen buitenverkoop hadden.

**Uit de weeg-bon van de afvalverwerker in Zeewolde is gebleken dat 520 kg plastic afval is aangeboden voor recycling. Dit is slechts een fractie van het totaal geproduceerde plastic. Ook dit afval is afgekeurd, omdat de bekere (deels) bedrukt waren. Omdat er minder dan 2.000 kg plastic bekere zijn aangeleverd is hier een extra bedrag van € 250 voor betaald moeten worden.

Van de bijdrage ad € 555,50 van de horecaondernemers zijn geen bedragen gefactureerd of betaald.

De containers zijn niet of nauwelijks benut. Zo zijn op de maandag de containers gecheckt. Op het Vrijthof zijn 5 zakken geteld, nabij de stadswal waren dat er 20. De container aan de Oeverwal was niet benut. Deze bleek niet bereikbaar, omdat de hekken te dicht op de containers geplaatst waren.

De kosten

Kosten van afvalinzameling totaal:	
Kosten van inzameling van plastic bekere:	€ 10.163,43
Kosten van verzameling van plastic bekere m.b.v. containers:	€ 8.090,00
Bijdrage in de kosten van inzameling door de horecaondernemers:	€ 0,00

Beleving/Indrukken

Naast het harde feitenmateriaal zijn er ook diverse indrukken opgedaan, c.q. bepaalde zaken ervaren ten aanzien van de inzameling van de plastic bekere. Zo zijn er ondernemers die gemeld hebben dat de vuilniswagens niet op het geplande tijdstip (vooraf gecommuniceerd) op de aangekondigde halteplaats aanwezig waren. SB daarentegen geeft aan de aangekondigde route elke dag gereden te hebben en daarbij elke halteplaats conform schema te hebben aangedaan. Er is slechts 1 ondernemer geweest die de plastic zakken op het vooraf bekende tijdstip op een van de halteplaatsen heeft aangeleverd. Dit kan te maken hebben met de melding van SB dat de doorgang over de geplande route door de stad niet vrij was, waardoor bepaalde halteplaatsen niet of pas later bereikbaar waren.

Geconstateerd is dat zeker niet elke ondernemer bij het verstrekken van de eerste cup de € 0,50 in rekening bracht. Uit eigen waarneming van de gemeente bestaat zelfs de indruk dat het merendeel van de ondernemers geen betaling heeft gevraagd. De betaling van dit bedrag was bedoeld om het inleveren van de bekere te stimuleren. Aantallen van ondernemers die zich aan het innen van die betaling hebben onttrokken, zijn niet bekend.



DATUM
14 mei 2024

De ondernemers hebben de indruk dat er minder afval in de buitenruimte is achtergelaten. De hoeveelheid zwerfvuil in de openbare ruimte is volgens SB inderdaad iets afgenomen. Echter was het door SB ingezamelde tonnage van de gehele carnaval hoger dan voorgaande jaren. Dat kan te maken hebben met het feit dat de bedrijfsafvalstoffen op carnavalsmaandag niet zijn ingezameld door de bedrijfsafvalinzamelaars. SB bevestigt dat er minder plastic bekertjes (en minder blikjes) in de openbare ruimte zijn opgeruimd.

Het korte tijdsbestek waarbinnen er over de maatregel van inzameling, convenant e.d. gecommuniceerd is kunnen/moeten worden, heeft er niet toe bijgedragen dat aanpak en uitvoering voor iedere ondernemer even duidelijk was. Of dit laatste er debet aan geweest is of en hoe het systeem uiteindelijk gewerkt heeft, is moeilijk te zeggen.

Referentiegemeenten

Tijdens het overleg van de klankbordgroep op 7 mei jl. is kort samengevat weergegeven dat de geraadpleegde gemeenten, c.q. evenementenorganisaties elk op hun eigen manier en met wisselend succes invulling hebben gegeven aan het gebruik en de inzameling van plastic bekertjes tijdens evenementen. Een eenduidige lijn valt daarin niet te ontdekken en ook is er geen goed functionerend systeem uit te destilleren dat een op een voor de Maastrichtse evenementen kan worden overgenomen. Uit de veelheid en diversiteit van informatie is voor Maastricht wel een lijn te ontwikkelen voor de wijze waarop met plastic kunststofproducten tijdens evenementen omgegaan kan/dient te worden. Die regeling wordt dit jaar voorbereid met het oogmerk om deze vanaf 1-1-2025 in werking te doen treden. Vooruitlopend op deze regeling worden hierna aan de ervaringen tijdens carnaval 2024 alvast conclusies verbonden ter voorbereiding op carnaval 2025.

Voorlopige conclusies en aanbevelingen

Wat kunnen we uit het voorgaande afleiden?

Qua **intentie** is de score goed te noemen. Het aantal deelnemers aan het systeem is hoog. Van het aantal horecaondernemingen met vergunde buitenverkoop van 57 hebben 44 ondernemers het convenant ondertekend. Dat is ruim 77 %. Daarnaast hebben zich nog enkele horecaondernemers zonder buitenverkoop gemeld om mee te doen aan het systeem van de soft cups.

Qua **voorbereiding** zijn er positieve en negatieve aspecten te benoemen. Er was zondermeer sprake van een goede verstandhouding en een prettige overlegsfeer tussen gemeente, horeca en carnavalsvereniging. Daarentegen heeft de voorbereiding heel veel tijd en overleg gekost. Daarbij springt in het oog dat pas heel laat in het voorbereidingsproces cruciale knopen zijn doorgehakt, zoals:

- De overname van de regie op de organisatie van de uitvoering door de gemeente
- De bijdrage van de ondernemers in de kosten van de inzameling en verwerking.

Omdat er over deze zaken pas op het allerlaatste moment overeenstemming is bereikt tussen gemeente en horeca, is eerst vlak voor carnaval over het convenant, de inzameling en andere bijkomende uitvoeringsaspecten gecommuniceerd kunnen worden.

Qua **uitvoering en resultaat** kan gesteld worden dat deze zwaar onvoldoende scoort. Een aantal ondernemers heeft zich niet aan de regels van het systeem, c.q. het convenant gehouden door de 50 eurocent niet te laten betalen en de plastic zakken met plastic bekertjes niet op de overeengekomen wijze aan te bieden bij inzameling en verzameldepots. Ook is er heel slecht gescoord op het recyclingpercentage. Feitelijk is deze 0 %, terwijl de Regeling minimaal 75 % eist. Van afvalreductie in de buitenruimte tijdens carnaval is geen sprake, terwijl een vermindering van het zwerfvuil als gevolg van de inzameling van de plastic bekertjes wel verwacht mag worden. Oorzaak hiervoor kan zijn gelegen in het feit dat pas voor de eerste keer een nieuw systeem van inzameling van plastic bekertjes is geïntroduceerd. Ervaring leert in het algemeen dat er in dat geval altijd kinderziektes insluipen. En dat is ook gebeuren.



DATUM
14 mei 2024

De gemeente heeft uitsluitend de inzameling van de plastic bekens via inzamelrondes en inzamelcontainers gefaciliteerd. Regie of toezicht op de inzameling behoorde uitdrukkelijk niet tot de taak van de gemeente. De ondernemers hebben nagelaten of zijn niet in staat geweest die regievoerdersrol of toezichthoudende taak op te pakken. Gebrek aan regie en toezicht bij de uitvoering kan als tweede mogelijke oorzaak worden genoemd voor het slechte resultaat dat is behaald. Ten derde, inherent aan het vorige, is als mogelijke oorzaak aan te wijzen dat er niet één organisatie is die het totale carnavalsfeest organiseert. Verdeelde en niet of minder gedeelde verantwoordelijkheid heeft afbreuk gedaan aan de uniformiteit bij de uitvoering en het resultaat fors negatief beïnvloedt.

Over de **verwachtingen voor de toekomst** oftewel het verbeterpotentieel kan er verschillend gedacht worden. Een belangrijke conclusie echter is dat inzameling van plastic bekens staat of valt met een uniform systeem, dat ook nog eens door iedere deelnemer uniform uitgevoerd wordt en waar centrale regie op wordt gevoerd. Om dat te bereiken is één uitvoeringsorganisatie dringend nodig. Zo'n organisatie moet verantwoordelijkheid (kunnen en durven) nemen voor het organiseren, doen uitvoeren en toezicht houden op het inzamelsysteem. Dat moet een organisatie met gezag zijn, die waar nodig ook corrigerend kan optreden. Die verantwoordelijke en gezaghebbende instantie heeft ten tijde van de uitvoering met carnaval in 2024 ontbroken.

De gemeente kan en wil die rol niet op zich pakken, omdat de Regeling de verantwoordelijkheid voor het gebruik van kunststofproducten nadrukkelijk legt waar deze thuishoort, t.w. bij de horecaondernemers. Temeer is dit geen taak en rol van de gemeente, omdat de ingezamelde plastic bekens tot het bedrijfsafval van de horeca-inrichting behoren. Al het andere bedrijfsafval wordt evenmin door de gemeente ingezameld, maar behoort tot de verantwoordelijkheid van de ondernemer zelf.

Het antwoord op de vraag of de Maastrichtse horecaondernemers zo'n overkoepelende organisatie willen en kunnen optuigen, is niet met zekerheid te geven, omdat er in dat geval - wil het inzamelsysteem werken - een belangrijk deel van de autonomie van het ondernemerschap aan een derde wordt overgedragen.

Zich committeren aan de regels van een convenant is een, het zich vervolgens houden aan die regels is twee. Wat ontbreekt is de sanctie om naleving af te dwingen. Voorstelbaar is dat een convenant dat zodanig sanctiemiddel inhoudt, niet bepaald uitnodigt tot ondertekening, c.q. deelname aan het uniforme systeem van inzameling.

Overall conclusie

De wijze waarop de afvalinzameling en verwerking van de soft cups tijdens carnaval 2024 in Maastricht is uitgevoerd en de daarbij behaalde slechte resultaten nodigen evenmin uit tot een herhaling van hetzelfde systeem. In dat verband is vermeldenswaardig dat sommige horecaondernemers zich niet gehouden hebben aan de regel dat een milieuheffing, (i.c. van 50 eurocent voor de eerste verstrekte beker) geïnd moet worden, dat de zakken met het plastic afval niet of niet correct zijn aangeleverd en dat het wettelijk voorgeschreven gewichtpercentage van minimaal 75 % niet gehaald is, maar 0 % niet recyclebaar is gebleken. De keuze voor het gebruik van soft cups staat daarmee fors ter discussie.

Ook de faciliterende rol die gemeente op zich genomen heeft en de geleverde inspanningen van de gemeente vooraf leidt niet tot de keuze voor een herhaling van zetten.

De extra uitvoeringskosten zoals hierboven vermeld zijn slechts een beperkte weergave van het totale kostenplaatje. De ambtelijke uren besteed aan de voorbereiding in het kader van de faciliterende rol van de gemeente zijn daarin niet meegenomen, maar leiden tot een veelvoud van die kosten.

Ook een vergoeding van de extra uitvoeringskosten ligt niet voor de hand. Het convenant, ondertekend door 44 horecaondernemers, biedt hiervoor de grondslag. Bij elk van de 44 ondernemers kan in principe € 555,50 gefactureerd worden. Echter is vanwege de verschillende problemen bij de uitvoering van het systeem ervoor gekozen die facturering achterwege te laten.



DATUM
14 mei 2024

De verwachting is niet dat een intensievere communicatie en/of aangescherpte voorwaarden tot een resultaat zullen leiden waarmee de wettelijke kaders als vervat in de Regeling, c.q. de duurzaamheidsprincipes van de gemeente Maastricht en de ambities op dat gebied in voldoende mate nageleefd/ingevuld zullen worden. In lijn daarmee ligt dat voorschriften van de Regeling, c.q. de afspraken volgens het convenant op essentiële onderdelen niet nageleefd zijn en het gewichtspercentage van 75 % dat gerecycled had moeten worden bij lange na niet gehaald is. Zwerfafvalreductie is evenmin aan de orde, terwijl die als gevolg van het systeem van inzameling wel in zekere mate verwacht mag worden.

De in de motie verwoorde ambitie om herbruikbare hard cups voor te schrijven voor Maastrichtse evenementen kan gelet op het vorenstaande voor carnaval lijkt dan ook onvermijdelijk. Wat betreft andere evenementen van enige omvang kan aansluiting gezocht worden bij andere gemeenten, die gebaseerd op het aantal bezoekers van een evenement richting bepaald hebben voor gevallen waarbij hergebruik van plastic bekertjes, oftewel gebruik van hard cups verplicht gesteld wordt. Of de ambities van de gemeente Maastricht hierin verder gaan dan van de andere gemeenten of niet, is het politieke primaat van de gemeenteraad.

Tevens is de vraag relevant of en zo ja, in welke mate de gemeente nog een faciliterende rol wil vervullen bij het voorbereiden en/of uitvoeren van een nieuw systeem. Vooralsnog lijkt die rol beperkt tot een ondersteuning bij de communicatie, mocht hier vanuit de horecaondernemerswereld behoefte aan bestaan. Dit laatste geldt te meer nu het hier om bedrijfsafval gaat, in de verwijdering waarvan de gemeente geen taak heeft.

Tot slot

De klankbordgroep carnaval/horeca heeft aan de hand van deze memo op 7 mei jl. vergaderd. De bij dat overleg aanwezige horecaondernemers gaven te kennen dat het systeem met de soft cups tijdens carnaval 2024 niet gewerkt (lees "gefaald") heeft en dat er begrip is voor de conclusie dat een herhaling van datzelfde systeem tijdens carnaval 2025 uit milieuoverwegingen politiek-bestuurlijk niet verdedigbaar is.

De aanwezige leden van de klankbordgroep stemmen ermee in om:

1. Een werkgroep van gemeente en horeca Maastricht te vormen;
2. Om voor carnaval 2025 een uniform systeem met hard cups voor te bereiden;
3. Waarbij aandacht gevraagd wordt voor:
 - Tijdige standpuntbepaling/besluitvorming
 - Duidelijke en tijdige communicatie over het nieuwe systeem
 - Voldoende draagvlak bij de horecaondernemers
 - Een duidelijke rol- en taakverdeling tussen gemeente en horeca, alsmede eventueel andere betrokken partijen.

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid, en Hospitality

